

Itálie – Val di Susa

Dobývání pevností

ALPY NA ITALSKO-FRANCOUZSKÉ HRANICI, TO JE NEKONEČNÉ STOUPÁNÍ PO VOJENSKÝCH CESTÁCH AŽ DO VÝŠKY 3000 M K VOJENSKÝM PEVNOSTEM, RYCHLÉ SJEZDY A NÁDHERNÉ VÝHLEDY NA VŠECHNY SVĚTOVÉ STRANY.

Jako každé léto i tento rok mám „domácí úkol“ – vytipovat nějaké nové skvělé místo pro bikování a naplánovat trasy. Po hodinách strávených na internetu radostně oznamuji mojí polovičce destinaci. Počáteční výměna názorů, zda to není zbytečně daleko a jestli ten biking bude doopravdy stát za to, přechází ve společnou objednávku mapy Val di Susa-Sestriére a začátkem srpna vyrážíme v ústřety novým zážitkům do Itálie, přesněji do údolí Val di Susa. Stan rozkládáme v kempu Gran Bosco ve vesničce Salbertrand. Kemp je na slušné úrovni, je tu velké množství motorkářů, ale bikeři žádní.

Válečná historie

Údolí Val di Susa v severoitalské provincii Turín patří do regionu Piemont. Leží na hranici s Francií a je obklopena Grajskými a Kotickými Alpami. Údolí dostalo své jméno po městě Susa. Od něj odbočuje strmá cesta vedoucí do Francie přes sedlo Col du Mont Cenis (nížinou ale vede i dálnice), kde se nachází nádherné tyrkysové jezero Mont Cenisio. Při městečku Bardonecchia uzavírá údolí známý tunel Frejús (nebo lze mimo něj pokračovat cestou přes sedlo Col de Montgenèvre do blízkého francouzského městečka Briancon či do známého lyžařského střediska Sestriere).

V oblasti Val di Susa je třeba počítat s velkými převýšeními, z nížiny na okolní hřebeny zhruba s 1500 výškovými metry. Celé údolí je dlouhé 90 km a je obklopené mnohými třítisítkami. Nejznámější z nich je určitě Monte Chaberton s výškou 3136 m v samém závěru nížiny. Na vrcholu této mohutné, respekt vzbuzující hory se nachází pevnost, která sloužila v 19. století italskému vojsku. Dodnes se zachovaly mohutné válcovité věže pro ostřelovače. K této pevnosti vede strmá šotolinovo-kamenitá cesta. Každoročně se tu mimo jiné organizují běžecké závody.

Ve Val di Susa jsou také velké přírodní parky Parco Naturale Orsiera-Rocciavré a Parco Naturale Gran Bosco di Salbertrand. Rostou tu převážně smrkové a jedlové lesy.

Odpověď zní ano

Když se budete rozmýšlet jako my, zda se vyplatí cestovat takovou dálku kvůli bikování, tak vám po našich zkušenostech odpovím, že určitě ano. Val di Susa je jedna z nejatraktivnějších oblastí, které jsme dosud na MTB probrázdili. Dolomity jsou krásné, Lago di Garda čarovné, Queyras divoký, ale Val di Susa je naprosto jedinečné – téměř žádný asfalt, žádné tlačení biku, vysoké nadmořské výšky a skvělá panoramata, to všechno jen umocňuje zážitky, pro něž stojí za to se vrátet.

Text a foto: Silvia Mátušová

Trasa 1: Colle Sommeiller

délka > 59 km
převýšení > 1768 m
nejvyšší bod > Colle Sommeiller, 3003 m n. m.
orientační čas jízdy > pět hodin

Druhý den ráno vyrážíme z kempu autem do 12 km vzdálené Bardonecchie, kde parkujeme. Čeká nás výšlap do výšky 3000 m n. m. Na kolech se vydáváme směrem na Rochemolles. Cesta je asfaltová a hezky stoupá. Je pěkný den a slunce praží. Naštěstí až do malebné vesničky Rochemolles jedeme ve stínu stromů. Asfalt se konečně mění na šotolinovou cestu a my stoupáme okolo vodní nádrže. Šotolina tu dostává přijatelný sklon, což nám dovolí za jízdy pozorovat několik dobře živených svišťů prohánějících se po zelených loukách. Ve výšce 2160 m n. m. je chata Rifugio Scarfiotti, již objíždíme a stoupáme četnými serpentunami dále k nejvyššímu bodu – Colle Sommeiller. Po celkově 27 km stoupání dosahujeme vytouženou výškovou kótu 3003 metrů. Trochu se porozhlédneme, uděláme pár fotek, a najednou na nás mračna spustí první sněhové vločky. Teploměr hlásí během chvilky pád z 16 °C na ubohé 4 °C. A to je konec srpna. V podobně vysokých pohořích je to ale zcela běžné a je nutné s tím jen počítat. Přes všechno oblečení, co máme s sebou, se klepeme zimou. Serpentine jsou plné mokřých kluzkých kamenů. Konečně jsme u chaty Scarfiotti a u teplého čaje. Venku se mezitím „oteplilo“ na 8 °C. Po čaji vyrážíme dolů k vodní nádrži. Na kótě zhruba 1860 m n. m. odbočujeme ze šotolinové cesty doleva na širokou lesní cestu směr Fregiusia. Ta nás pohodlně po vrstevnici dovede až do lyžařského střediska nad Bardonecchiou. Odtud už volíme rychlý ústup po asfaltce přes Gleise až k autu.

Trasa 2: Assietta

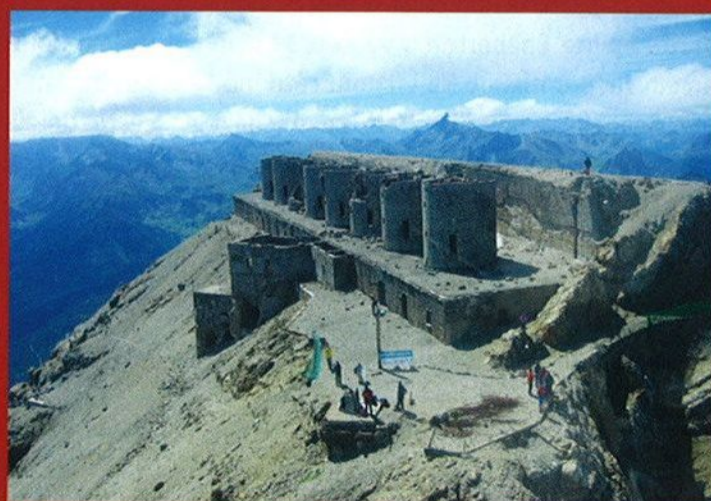
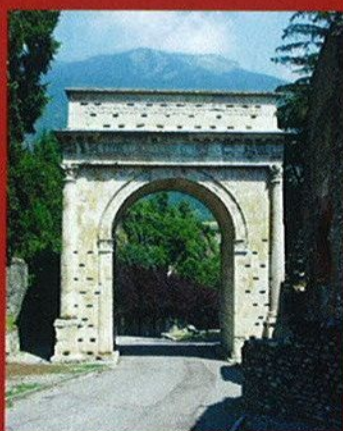
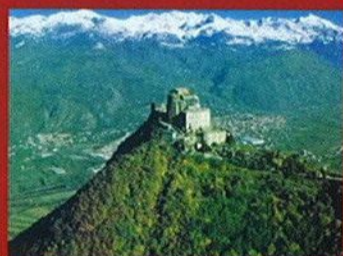
délka > 82 km
převýšení > 3228 m
nejvyšší bod > Cima Ciantiplagna, 2800 m n. m.
orientační čas jízdy > sedm hodin

Dnes to bereme na kolech přímo z kempu. Za vesničkou Salbertrand odbočujeme z hlavní cesty a přejíždíme na šotolinku vedoucí přes národní park Parco Naturale del Gran Bosco. Čeká nás vystoupat 1349 výškových metrů na hřeben Assietta po lesní cestě a mnohými serpentunami. Po 19 km jsme na hřebeni, na Colle le Blegier ve 2381 metrech. Po kvalitní šotolinové cestě, která vede po celém hřebeni Assieta, se pak pohybujeme stále ve výškách nad 2000 metrů. Potkáváme tu motorkáře na kroskách, všichni jsou k nám ale ohleduplní. Zajímavé, doma máme s motorkáři většinou negativní

zkušenosti. Ač cesta vede po hřebeni, stoupá a my s ní až k Testa dell Assietta a dále k pevnosti Forte Gran Serin. Na Colle delle Vallete se zhoršuje (i když jak pro koho, že?) kvalita cesty, jež tu je více kamenitá a začíná prudčeji nabírat výškové metry na Cima Ciantiplagna, nejvyšší bod dnešního putování. Slunce do nás dnes praží a ochlazuje se až po dosažení vrcholu – v rozbitém sjezdu, ve kterém rychle ztrácíme 700 výškových metrů, další pak na krátce asfaltce směrem na Fenestrelle. Tady začíná poslední stoupaní dne, posledních 500 výškových metrů po šotolinové cestě zpět na hřeben Assietta. Odtud se vracíme zpět stejnou cestou, jakou jsme ráno vyjeli. Čísla, která ukazují naše tachometry, jsou úctyhodná a zaslouží si odměnu. Tou je skvělá pizza z místní pizzerie a chlazené pivo.

**VŠECHNY TRASY
V GPS FORMÁTU
A MAPY NA
WWW.IVELO.CZ
V SEKCI STAHOJ!**

Nejen kolo, ale i památky

Symbolem Val di Susa a celého Piemontu je Sacra di San Michele, bývalý klášter pocházející z 10. století. Najdete tu i památky z doby římského impéria, například Arco romano di Susa – jeden z římských oblouků, podobný tomu, jaký můžete obdivovat u kolosea v Římě. Nížina byla odedávna strategickým přechodem mezi

masivy francouzských a italských Alp (táhla tudy vojska Julia Cézara, Karla Velkého i Napoleona) i strategickým místem ve vojenských konfliktech (například 1. světová válka). Právě proto tady, vysoko v horách, najdeme řadu pevností a opevnění pocházejících z 18. a 19. století, k nimž vedou staré vojenské cesty vhodné pro bikování, ale i enduro motorky. Jejich výčet je dlouhý: Forte Jafferau (2801 m), Forte Garn Serin (2589 m), Colle delle Finestre (2176 m), Monte Chaberton (3136 m), Forte Pramand (2162 m), Forte di Fenils (1194 m), Forte di Exilles (870 m), Bateria Pattacroce (2360 m), Forte Janus (2540 m) a Forte Gondran (2459 m).

Z historie je známá zejména bitva z roku 1747 na **Colle dell Assietta** – mohutném horském hřebenu ve výšce 2500 m, který odděluje Val di Susa a Val di Chisone. Ve výšce 2565 m se nachází památník připomínající tuhé boje o rakouské dědictví mezi francouzskými vojsky a Piemontany vedenými Karlem Emanuelem III. Piemontané vybudovali na hřebeni řadu pevností, výsledkem bojů bylo 4400 mrtvých a porážka francouzských vojsk, kterým se nepodařilo dobít pevnost a prorazit až do městečka Fenestrelle.

Trasa 3: Lac Moncenisio, Francie

délka > 38 km
převýšení > 1291 m
nejvyšší bod > Fort Pattacroce, 2360 m n. m.
orientační čas jízdy > tři hodiny

Po včerejší vražedné etapě dnes vybíráme lehčí (jestli vůbec může být v Alpách lehčí trasa). Autem se přesuneme přes Susa k jezeru Lac Moncenisio, které se nachází na francouzském území v nadmořské výšce 2000 m n. m. Zaparkujeme auto na velkém parkovišti u ošuntělého hotelu Malamot,

který má zřejmě už své nejlepší časy za sebou. Při šotolinovém začátku jsme minuli odbočku na pevnost Forte Roncia (2240 m n. m.), k jezeru přijíždíme trochu jinudy a pak už krásnou šotolinovou cestou kopírujeme jeho břehy. Po azurovém kochání se hladinou už nás čeká jediné dnešní vážnější stoupání – na pevnost Fort Patacroce. Ze šotoliny je kamení, a to až do výšky 2360 m n. m. Odměnou za dřinu jsou krásné výhledy z pevnosti. Ležíme v trávě a hřejeme se na sluníčku, vždyť dnes to má být oddychovější den! Sjezd z pevnosti je po stejné cestě, jakou jsme vystoupali, a tak to pěkně napálíme a „vytřesení“ se vracíme okolo

pevnosti Forte Varisello. Kdo má chuť, může si ještě vyšlapat na pevnost Malamot, která leží ve výšce 2924 m n. m.

Trasa 4: Fort Jaffreau

délka > 66 km
převýšení > 3278 m
nejvyšší bod > Fort Jaffreau, 2801 m n. m.
orientační čas jízdy > šest hodin

Jako každý den i dnes začínáme krátce asfaltem a posléze šotolinou. Jedeme přes Fenils, stoupáme okolo pevnosti Ex Forte Pramand a vyjíždíme z lesa k tunelu ve výšce

Vzdálenost z Čech

1035 km z Prahy, zhruba deset hodin jízdy (Mnichov, Memmingen, Milán, Turín)

Tip na kemp

Gran Bosco (1032 m n. m.),
www.campinggranbosco.it, cena 8 eur/
osoba, 3 eura/auto a od 6 eur/stan

Doporučená mapa

Kompass č. 109 – Sestriere, Valle di Susa,
měřítko 1:50 000

GPS trasy

Na www.iVelo.cz v sekci Stahuj najdete
všechny trasy v GPS formátu.

Bike parky

V lyžařských střediscích Bardonecchia
a Montgenevre je možné vyřadit
se na kole i jinak – v bike parcích.
Podrobné informace najdete na adresách
www.bardonecchiaski.com
a www.montgenevre.com.

cca 2250 m n. m. Z tunelu vane studený, vlhký vzduch a my se těšíme, že se v něm zchladíme. Zároveň máme zvláštní pocit, nebo i tak trochu strach. Tunel má prý délku 800 metrů, je tam totální tma, vlhko a ještě hrozí, že se v něm potkáme s motorkáři nebo i s džípem. Nasazujeme tedy čelovky a přední světla (nutnost) a šlapeme do tmy. Je to opravdu trochu klaustrofobický pocit, ale tunel není možné objet – je to životu nebezpečné. Ochlazení dál stoupáme šotolinou až na Roche de l'Aigle (2683 m), pak malý odpočinek a stoupák po kamenité cestě na pevnost Fort Jaffreau (2801 m). Z pevnosti je už obligátně krásný výhled. V nohách máme 25 km stoupání a v hlavě skvělý pocit. Sjezd po kamenité šotolinové cestě, která vede po sjezdovkách až na Fregiusia, z nás vyplavuje adrenalin v slušných dávkách. Z Fregiusia pokračujeme na Bacinini a pevnost Ex Forte Foens – sjíždíme, stoupáme, nohy máme ztuhlé a obloha nám nedaruje ani jeden mráček. Tak jsme vděční

i za občasný stín borovic lemujících šotolinovou cestu. Z Forte Foens míříme opět do tunelu a pak už do kempu.

Trasa 5: Montgenevre-Claviere, Francie

délka > 38 km
převýšení > 1470 m
nejvyšší bod > Fort Janus,
2540 m n. m.
orientační čas jízdy > tři a půl hodiny

Po těžké trase vždy dáváme lehčí, dnes je to stejné. Přesouváme se autem do Montgenevre do Francie. V zimě je to lyžařské středisko, v létě bikepark. Právě se tu koná místní závod ve sjezdu na horských kolech. Podaří se nám rychle projet lidmi přeplněným centrem městečka a začínáme stoupat po šotolinové cestě, která vede lesem a je značená tabulkami závodu Clavierissima, pokračujeme do sedélka pod pevností a posléze dosahujeme nejvyšší bod dnešního výjezdu –

samu pevnost Fort Janus. Po obhlídce ostatků pevnosti (z bezpečnostních důvodů jen z exteriéru) sjíždíme zpět do sedélka a opět stoupáme k další pevnosti Forte Gondran. Sjezdem od ní se dostáváme na krásný singletrack zařezaný v úbočí a vlníme se po něm nahoru-dolů až k jezírku Lac Gignoux (Lago setti colori). Tenhle singl není poslední tohoto dne. Cestu zpět trochu hledáme, byly to dnes trochu orientační závody, a to hlavně na italské straně tohoto okruhu. Zastavujeme proto v infocentru a žádáme mapku pro MTB. Pak už je to snadné.

Trasa 6: Passo Mulatierra

délka > 23 km
převýšení > 1173 m
nejvyšší bod > Passo Mulattiera,
2409 m n. m.
orientační čas jízdy > tři hodiny

Kvůli nočnímu dešti a tmavé obloze volíme krátkou trasu, která startuje v Bardonecchii. Z parkoviště u stanice lanovky vjíždíme na strmou lesní cestu směr Forte Bramafan, která nás nutí zařadit nejlhčí převody. Budíček jak se patří. Během 12 km nastoupáme k cíli výletu, Passo Mulattiera, 1100 výškových metrů. Nahoře se nachází kasárna z I. světové války. Potkáváme tu konečně i jiné bikery, což se nám za týden podařilo jen jednou. Jsou to tři chlapci a jedno děvče a pocházejí z Barcelony. Společně hledáme na mapě, kudy pokračovat. Následuje pěkný sjezd po singletracku až do Col des Acles, malebného travnatého sedélka, který technickými pasážemi prověřuje smysl pro rovnováhu a cit pro vedení biku. Širokou šotolinovou cestou pak dokončíme výlet.